
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSREV 262 ÄLDRE VARIA 12 MAJ 2015

*Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: rehnstroem@svaf.se | www.matsrehnstroem.se*

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

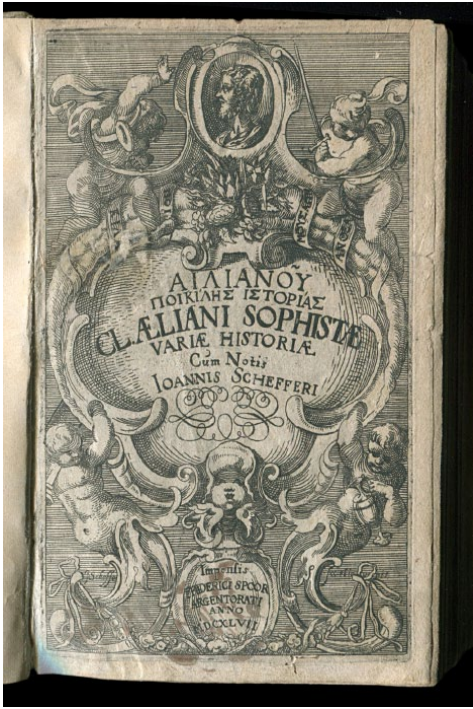
DAGENS NYHETSREV innehåller bland annat ett urval fina böcker ur bokförläggaren GERARD BONNIERS (1917-87) bibliotek. Han var kund hos Eric Osterlund och senare hos Åke Andersson, Libris antikvariatet. Bland böckerna kan nämnas ett oskuret exemplar med ursprungliga tryckta ryggtitel-etiketter av den franska upplagan av GUSTAV III:s skrifter. Det är placerat i stiliga kassetter förfärdigade av Bonniers bokbinderi. I en kassett ligger också en oskuren svit av Linnerhielms fint illustrerade resor.

JOHANNA RÖJGÅRD har utfört flera fina band till böcker i denna katalog, se LILJEGREN, LJUNGMAN OCH RICHARDSON.

Med vänliga hälsningar!

MATS REHNSTRÖM

ps. Antikvariatet har öppet som vanligt på Kristi himmelfärdsdagen, torsdagen den 14 maj. DS.

1. AELIANUS, C. [Grekisk titel] *Cl. Æliani sophistæ variæ historiæ*. Cum notis Ioannis Schefferi. Strassburg, impensis F. Spoor, 1647. 8:o. Graverat titelblad, (14), 384, 359-397, (120) s. Samtida pergamentband med senare tryckt titeletikett av papper. Bandet med några fläckar. Ny pärmspegel och försättsblad. Ett maskhål i nedre marginalen på de första fyra bladen och s. 17-22. Nästan genomgående bruntonad och lagerfläckig inlaga med spridda starkare fläckar. Ark H på mycket tunt papper. Tråkig lagning på s. 207 med obetydlig bokstavs förlust. Bläckfläck i yttre marginalen på s. 309-34. Sista bladet med lagat hörn. Många samtida anteckningar och förstrykningar i marginalerna. Titelbladets baksida med D. (?) Liungmarcks namnteckning. *3500

VD17 23:272649v. En ny upplaga utkom 1662 och en tredje 1685. Schefferus har själv ritat och graverat titelbladet. Grekisk-latinsk parallelltext. Med noter, anmärkningar och register från s. 296. Första upplagan av Schefferus Aelianusutgåva och tillika hans första textutgåva samt ovanlig som alla hans böcker från Strassburgtiden. Han har återanvänt en äldre latinsk översättning, men enligt Fant dock i anmärkningarna lyckats rätta både det ena och det andra. Verket innehåller ett antal moraliserande anekdoter och är ett av endast två arbeten som finns kvar av sofisten Claudius Aelianus skrifter. Denne levde på 200-talet och var romare till börd, men skrev på grekiska. Till dessa anekdoter hör även 20 brev med erotiskt innehåll, vilka dock inte ingår i Schefferus utgåvor.

2. (BELLMAN, C. M.) *Fredmans sånger*. Sthlm, A. Zetterberg, 1791. 8:o. Grav. titelblad, (4), 163, (4) s. + (BELLMAN, C. M.) *Musiken till Fredmans sånger*. Sthlm, Kongl. privilegierade nottryckeriet, (1791). 8:o. 86 s. grav. noter. Ljusbrunt hfrbd från ca 1810 med guldornerad rygg samt röda och mörkbruna titeletiketter. Gula snitt. Något nött rygg med en skada i rygghuvudet och en liten spricka i den undre titeletiketten samt enstaka småfläckar. Bortrivet försättsblad. Det graverade titelbladet delvis lätt solkigt. Enstaka fläckar i marginalerna, t.ex. på s. 1, 61 och 91-92 i textdelen samt s. 24-25 i musikdelen. På frampärmens insida en bortskrapad ägaranteckning och spår av gammalt exlibris. Med Nils Gyldenstolpes stora svartstpl, "NG", på det graverade titelbladet. *7500

Titelbladet till "Fredmans sånger" med Sergels porträtt av diktaren är graverat av J. F. Martin. Första upplagan. Nils Gyldenstolpe (1768-1844) var militär och landshövding i Örebro. Möjligen är även exlibriset hans.

3. BIBERG, N. F. *Samlade skrifter utgifne af C. O. Delldén*. I-III. Uppsala, Palmblad & c., 1828-30. 8:o. (6), III, (1 blank), 350, (1) + (4), 425, (1 blank, 1) + (4), XVI, 529, (1 blank, 2) s. Två ngt nötta men trevliga samtida hfrbd med blindpressade och guldpräglade ryggar samt blåstänkta snitt. Ryggarna flammiga. Del I har en liten reva i övre marginalen på s. 243. Del II med några mindre solkfläckar i marginaler och text på s. 102-07 samt en reva i övre marginalen på s. 323. Sista delen med en gammal lagning i nedre marginalen på s. 5 och några revor i yttermarginalen på s. 217 och nedre marginalen på s. 469. Med P. E. Bergfalks och Efraim Liljeqvists namnteckningar samt Stockholms högskolas humanistiska biblioteks guldpräglade pärmexlibris, stplr och utgallringsstplr. *1500

Nils Fredrik Biberg (1776-1827) var professor i praktisk filosofi och juridisk hedersdoktor vid Uppsala universitet. Utgivaren Carl Olof Dellén var en av Bibergs lärjungar, liksom även C. J. Boström. Innehåller i del I "Grunderna för den filosofiska stats-rätten", "Föreläsningar i den filosofiska stats-läran" och "Om filosofiens allmänna problem". Del II fortsätter med "Föreläsningar i den filosofiska rättsläran", "Om Cicero och hans philosophie" och "Om Platons och den moderna åsigten af stat, dess väsende och uppkomst". Sista delen är en "Lärobok i criminal-rätten". Uppsalaprofessorn Pehr Erik Bergfalk (1798-1890) var jurist och ekonom samt elev och vän till E. G. Geijer. "Svenskt biografiskt lexikon" beskriver honom: "Hans sällsynt aktade ställning i den svenska lärdomens historia beror trots det stora värdet av de skrifter, som flutit ur hans penna, till väsentlig del på traditionen från dem, som från den personliga beröringen med honom bevarade outplånliga intryck av hans djupa kunskaper, utomordentliga minne och ovanliga intelligens." Bergfalk hade ett imponerande arbetsbibliotek på över 5000 nummer. Många av böckerna var fint bundna. Efraim Liljeqvist (1865-1941) var professor i filosofi i Lund och skrev artikeln om Biberg i "Svenskt biografiskt lexikon".

4. BRISMAN, S. **Ett decennium i Westergötland räknadt från år 1808.** Hwari framställes prowinsens tillstånd i economiskt hänseende, under denna tid-rymd; förändringarne i dess national-wälmåga, och orsakerne som wållat dem. Skara, Lewerentzka boktryckeriet, 1819. 8:o. (2), 50 s. Marmorerat pappbd med mörkbrun titeletikett (A. Nilsson, Stockholm). Titeletiketten lite nött. Med enstaka lagerfläckar och några rättelser införda med bläck. Skuren in i pagineringen på s. 29. Med Lilla sällskapets stpl och Nils Sandbergs exlibris. ★2500

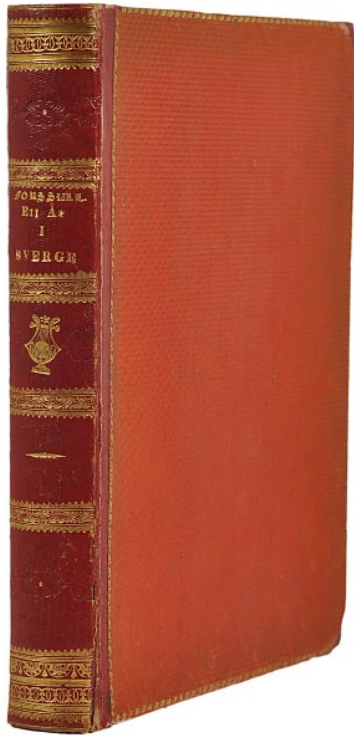
Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 511. Sallander Litteratur om Västergötland 138: "sällsynt och sökt". Sven Brisman (1752-1826) är kanske mest känd för sitt engelsk-svenska lexikon som han gav ut när han var bosatt i Greifswald. Sedermera återflyttad till Sverige, hamnade han så småningom på Grunnevalds säteri, inte långt från Tidaholm i Västergötland. Han skrev under sina sista år ett antal böcker om lantbrukshållning, varav den sista var "Landtmannens vän, innehållande upplysningar och råd i landthushållningen" 1822. "Svenskt biografiskt lexikon" skriver att "Måhända ligga sålunda personliga erfarenheter bakom B:s försök att med nationalekonomiens, hjälp reda upp betryckets orsaker i den lilla ganska givande skriften »Ett decennium i Vestergötland» (1819)" eftersom han 1813 sannolikt på grund av konjunkturerna tvingats sälja sin gård i Västergötland.

5. ENBERG, L. M. **Försök till en lärobok i psykologien.** Sthlm, Elméns och Granbergs tryckeri, 1824. 8:o. (4), III s. Ngt nött hfrbd med sparsamt guldornerad rygg, brun titeletikett och röda snitt. Pärmhörnen nötta och en mindre skada på ryggskinnet och titeletiketten samt en spricka överst i främre ytterfals. Lätt lagerfläckig på sina håll. ★600

Nya upplagor utkom 1827, 1831 och 1860. Skolmannen Lars Magnus Enberg (1787-1865) var ledamot av Svenska akademien sedan 1824.

6. FAXE, A. **Läkare-bok för landtmannen.** Karlskrona, Kongl. am:ts tryckeriet, 1792. 8:o. (6), 254, (11) s. Klistermarmorerat pappbd med grön titeletikett och grönstänkta snitt på gul botten (Fr. Ljunggrens bokbinderi, Göteborg). Ryggen ngt blekt. Lagningar i inre marginalen på s. 1-5 och 9. Småfläckig här och var, bl.a. fuktfläckar i övre marginalen på s. 80-94. Med Göteborgs museums stpl och dess utgallringsstpl samt Ernst Matérns exlibris. ★900

Bibliotheca Walleriana 2698. En andra upplaga utkom 1811. Utarbetad i samråd med sonen Carl Arvid. I företalet lägger Faxe ut texten om bl.a. vildarna, som lever utanför kunskapens ljus, men som ändå "lefwa lycklige, ty de känna icke sin olycka". Alfabetiskt uppställd med råd och dåd mot sjukdomar. På slutet finns en förteckning över lämpliga medikamenter.

7. FORSSELL, C. **Ett år i Sverge.** Taflor af svenska almogens klädedrägt, lefnadssätt och hemseder, samt de för landets historia märkvärdigaste orter; tecknade af J. G. Sandberg, beskrifne af A. Grafström. Sthlm, J. Hörberg, 1827-(35). Stor 4:o. (4), 137, (2) s. & 48 handkolorerade grav. plr & 2 musikbilagor. Ngt nött samtida mörkrött halvsaffianbd med guldornerad och blindpressad rygg samt rödstänkta snitt och smala guldpressade pärmåbårder på ljusrött strukturmönstrat pärmapper. Ytterfalsarna nötta och den bakre med reparerad spricka längs hela ytterfalsen. Nya pärmhörn. Bra inlaga med endast obetydliga fläckar, t.ex. plansch nr 4 som har några småfläckar i marginalerna och plansch nr 7 som är lagerfläckig samt sista planschen som på baksidan har en fläck som även återfinns på eftersättsbladet. Första planschen har en minimal pappersförlust i nedre yttre hörnet. ★3500

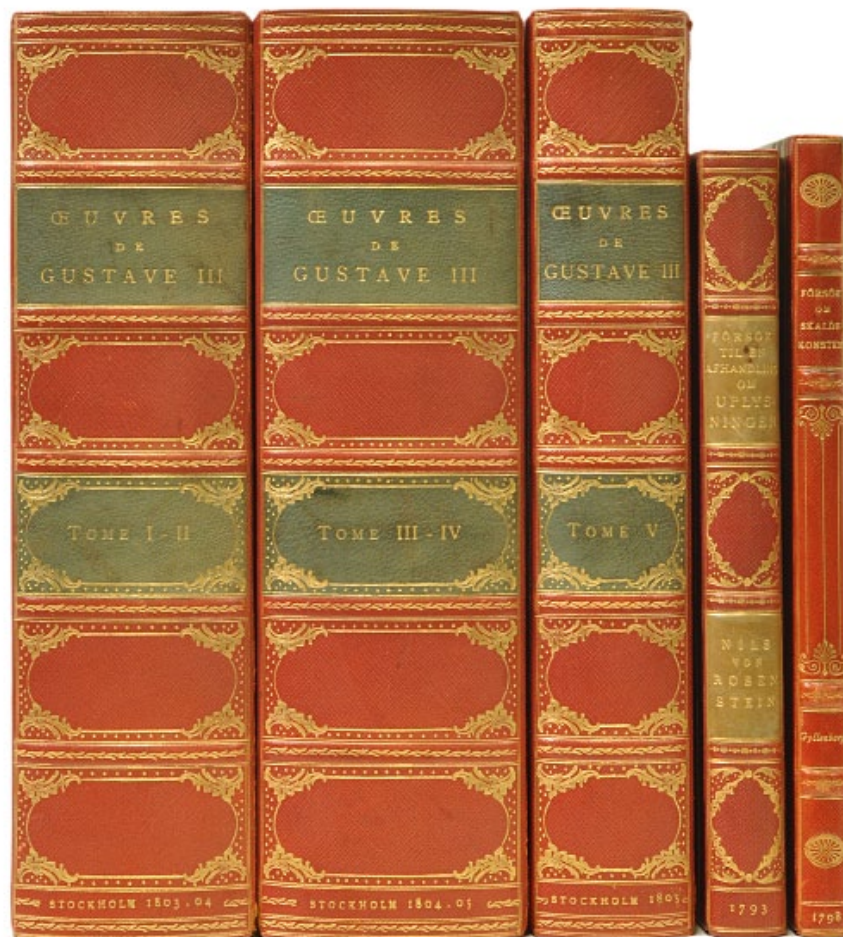
Lindberg Swedish books 60. En fransk utgåva utkom 1836 och en ny svensk upplaga i kromolitografi utgavs 1864. Utgiven, sammanställd och graverad av Forssell, som även kompletterade Sandbergs förlagor med ett antal egenkomponerade motiv. Forssells elev C. J. Billmark assisterade vid graverandet. De områden som beskrivs börjar med Dalarna, "svenska frihetens fosterjord, det land, ur hvars skogar i farans stund Sveriges räddning så ofta utgått" och vidare till Hälsingland, Lappland, Södermanland, Västergötland, Småland, Blekinge och slutligen Skåne.

8. GADD, P. A. **Inledning til sten-rikets känning**, efter samlade rön och anmärkningar, akademiske ungdomen til tjenst, författad och utgifwen. Åbo, Frenckellska boktryckeriet, 1787. 8:o. 146, (2) s. Modernt hklbd (V. & K. Jokinen, Helsingfors). Oskuren inlaga. Delvis med lagerfläckar och stora men tämligen svaga fuktränder. Med Anto Leikolas exlibris. ★7000

Gadd var Finlands första professor i kemi och på hans lott föll kartläggningen av landets mineralogi, dels genom en serie avhandlingar som behandlade olika landskaps mineralfyndigheter, dels genom denna handbok.

9. GUSTAV III. **Collection des écrits politiques, littéraires et dramatiques de Gustave III, roi de Suède; suivie de sa correspondance.** I-V. Sthlm, C. Delén, 1803-05. 8:o. Grav. porträtt, (8), 8, (6), 1-247, (1 blank, 1) + (12), 320, (1) s. & 3 grav plr + (4), 328, (5) s. & 4 grav plr + (16), 367, (1) + (10), 352, (2) s. Fem oskurna häften i samtida glättade blå pappomslag med tryckta titeletiketter. Häftena inlagda i tre lätt nötta kassetter utformade som röda halvsaffianbd med elegant rikt guldornerade ryggar och gröna titeletiketter samt nummerskyltar (Bonniers privatbokbinderi, men osignerade). Inlagorna tryckta på tjockt velinpapper och med en del obetydliga fläckar. Fin svit ur Gerard Bonniers bibliotek. ★12000

Setterwall Svensk historisk bibliografi 3314. Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 136, 128, 144, 125, 149 och 150. Första delen utkom i en andra upplaga 1805. Dedikationen till Gustav IV Adolf undertecknad "Dechaux", d.v.s. Jean Baptiste de Chaux, fransk språkmästare, som var medhjälpare till den verkliga utgivaren J. G. Oxenstierna. J. B. de Chaux översatte även teaterstyckena. Del I innehåller tal och liknande, del II-III dramatik och del IV-V ett urval av kungens brevväxling. En svensk upplaga i sex delar publicerades 1806-12. Planscherna i denna franska upplaga är inte desamma som i den svenska. Här är kungens porträtt graverat av C. S. Gaucher efter förlaga av N. Lafrensen d.y. och den första planschen av Heland samt de övriga sex planscherna graverade av de franska kopperstick-

9.

21.

10.

arna Dambrun, Gauché, Halbou och De Launay efter förlagor av Karl Jakob Hjelm och Emanuel Linnell. Plancherna graverades i Paris under överinseende av Heland, som bland annat för detta ändamål vistades i Paris 1802–06.

10. GYLLENBORG, (G. F.). **Försök om skaldekonsten.** Poëme i fyra sånger. Tillika med bifogade anmärkningar om svenska versification. Sthlm, J. A. Carlbohm, 1798. 8:o. (4), 103, (1) s. Stiligt men lätt nött rött halvsaffianbd med upphöjda bind, rikt guldornerad rygg (Bonniers bokbinderi, osignerat). Ytlig skada på skinet upptill vid främre ytterfalsen och lätt nött på binden. Den rena inlagan oskuren och s. 43–46 ouppskuren. Fint ex. ur Gerard Bonniers bibliotek. *2500

Gustaf Regnéer har enligt förordet biträtt i redigeringen av denna fristående del av Gyllenborgs vittra arbeten. Bihanget upplästes ursprungligen i Svenska akademien 1786, men är här något omarbetat. Arbetet är som helhet ett försvar för de klassiska idealen mot romantikens nya grepp.

11. KLENCKE, H. **Skapelse-dagarne.** En naturmålning. Med en planch, framställande jordskorpan, genomskuren i profil. Översättning af P. A. Ljungberg. Örebro, N. M. Lindh, 1859. 8:o. VII, (1), 108 s. & I utvikbar plansch. Samtida hklbd med sparsamt guldornerad rygg och stänkta snitt. Genomgående lätt lagerfläckig. En liten förlagsstpl på titelsidan. Med Cl. Malmqvists överstrukna och Vald. Löwebergs namnteckningar. Bra ex. *600

Originalen, "Die Schöpfungstage, ein Naturgemälde", utkom 1854. Översättaren har uteslutit några kortare partier. Om den geologiska utvecklingshistorien, liksom växt- och djurvärldens framträdande. Hermann Klenccke (1813–81) var läkare och skrev en rad populärvetenskapliga böcker, av vilka flera översattes till svenska.

12. (LEOPOLD, C. G. af) **Den nya lagstiftningen i snillels verld**, något litet i fråga satt; eller anmärkningar vid skriften: Critik öfver critiker &c. stälde til författaren deraf. Sthlm, Kongl. tryckeriet, 1792. 8:o. 128 s. Trevligt men ngt nött marmorerat pappbd från 1900-talets mitt med brun titeletikett. Oskuren inlaga. Solk i övre marginalen på s. 7. En återkommande stark brunfläck i nedersta marginalen på s. 7-87. Ett par bortrivna hörn. Med Arvid Mårtensons exlibris. ★900

Riktad mot Thorild och del i en av de mest berömda litterära fejderna i den svenska litteraturen.

13. LILJEGREN, J. G. & BRUNIUS, C. G. **Nordiska fornlemningar**. I-II. Sthlm, Z. Haeggström, 1819-23. 8:o. Extra litograferat titelblad,(100) s. & 48 litograferade plr, varav 1 utvikbar + extra litograferat titelblad,(104),xvii s. & 52 litograferade plr, varav 2 utvikbara. Två trevliga marmorerade pappbd med mörkröda titeletiketter i marokäng och gamla blåstänkta snitt (Johanna Rjögård). Några enstaka små lagerfläckar men en bra inlaga. ★6000

Montelius Bibliographie de l'archéologie préhistorique 33. Fiske Runic literature s. 42. Hesse Svensk numismatisk bibliografi 1231. Allt som utkom. Andra delen utgavs av Liljegren. Publicerades i åtta häften numrerade I-XII, varav V-VI, VII-VIII, IX-X, XI-XII var dubbelhäften. Komplet med 100 litograferade figurer (figurerna 25-26 och 81-82 på samma plansch) men utan det kancerade deltitelblad till första häftet som ej ingick i den slutgiltiga emissionen. "Nordiska fornlemningar" innehåller avbildningar och beskrivande texter av 100 fornlämningar, från gånggrifter till medeltida mynt och same-trummor. Den avslutande romerska pagineringsföljden upptas av uppsatsen "Anteckningar, rörande vapenslipningen hos de gamla nordboerna". Fornforskaren Johan Gustaf Liljegren (1791-1837) blev sedermera riksantikvarie. Arkitekten, konsthistorikern och författaren Carl Georg Brunius (1792-1869) var enligt "Svenskt biografiskt lexikon" "otvivelaktigt den främste och trognaste förkämpan för medeltidsstilens återupptagande i Sverige, och han arbetade för detta ändamål såväl genom sin arkitektverksamhet som genom sina många skrifter." Han var bl.a. ansvarig för restaureringen av Lunds domkyrka 1833-59 och utförde "den första systematiska undersökningen av

Sveriges medeltidsarkitektur". Hans arbeten betecknas som "för sin tid enastående och för vår konsthistoriska forskning delvis oumbärliga".

14. (LINNERRHIELM, J. C.) **Bref under resor i Sverige**. Sthlm, Kumblinska tryckeriet, 1797. 4:o. XIV,220,(4) s. & 10 grav. plr. Med grav. titelvinjett och 24 gravyrer i texten. + LINNERRHIELM, J. C. **Bref under nya resor i Sverige**. Sthlm, C. Delén, 1806. 4:o. (2),XIV,150,(4) s. & 26 grav. plr. Med grav. titelvinjett. + LINNERRHIELM, J. C. **Bref under senare resor i Sverige**. Sthlm, A. Gadelius, 1816. 4:o. XIII,(1),155,(5) s. & 16 grav. plr. Med grav. titelvinjett. Tre häftade och oskurna volymer i delvis renoverade samtida gråpappomslag inlagda i nutida skyddsomslag av gråpapper. Häftena i en prydlig vinröd kassett med marokängrygg och -hörn samt grön titeletikett (Leonard Gustafsson). Ryggen med några småfläckar. Planscherna i del I har alla en fuktrand i inre övre hörnet och en lite tråkigt lagad reva i texten på s. 125-26. I del II gamla lagningar på s. 9, 37, 45, 53 101-03 och 109 samt ouppskuren på s. 113-24, 137-44. I sista delen en fuktfleck nedtill i inre marginalen från s. 151 till slutet. Trevlig svit ur Gerard Bonniers bibliotek. ★45000

Bring Itineraria svecana 251, 347 respektive 373. Setterwall Svensk historisk bibliografi 6431, 6432 respektive 6433. De anger bägge felaktigt 25 planscher i den andra resan. Affärsmannen, riksheraldikern, konstnären och författaren Jonas Carl Linnerhielm (1758-

1829) kan med sina tre resebeskrivningar ses som en svensk representant för den pittoreska reseskildringen, "la voyage pittoresque". Linnerhielm skriver bl.a. "Jag har rest för att se mitt fädernesland: se det; icke forska; och jag har skrivit hvad jag sett." Hans resor genom Sverige gick från gods till gods och företogs 1787-1807. Teddy Brunius har skrivit att "Linnerhielm sökte sig till landskap, och han betraktar de utvalda landskapen, vilka mestadels är kulturlandskapets odlade mark, som bilder. Täckheten, det måleriska, det pittoreska skildras, men han karaktäriserar också godsens arkitektur och omgivningar." Bland de internationella förebilderna märks S. Gessner, som Linnerhielm beundrade djupt. Linnerhielm var god vän med C. C. Gjörwell och en tid förlovad med dennes dotter Gustafva Eleonora. Han blev sedermera riksheraldiker och kansliråd. I den första resebeskrivningen ingår 34 linjeetsningar, i den andra 27 akvatinter och i den tredje 17 så kallade crayongravyrer, en typ av mjukgrundsetsning. Gunnar Brusewitz har bl.a. i "Resa i tid och rum" skrivit om Linnerhielm: "Under flitigt kringkuskande i landet var han ständigt sysselsatt med att kritiskt värdera landskapets skönhetsvärden. Han bokstavligen talat 'recenserade' den syd- och mellansvenska naturen, som om den skapats av någon som kunde tillrättas och manas till bättring." Brusewitz kallar de tre volymerna resebrev "något av det vackraste vi har av bokkonst från decennierna kring 1800."

15. (LJUNGMAN, C. F.) **En kort beskrifning, om Gripsholms slott**, som innefattar dess åtskilliga förändringar ifrån sitt första til närvarande tid, så långt, som svenska historien, publique handlingar och tilförlåtelige vittnesbörd gifwer anledning, med bifogad förteckning, på de conterfaits af kejsare, konungar, drottningar, prinsar och prinsessor, samt flera högtförmäna personer af bägge kjönen, med åtskillige schillerier, som therstädes finnas, efter then numer och ordning som the stå uti hwart och ett rum, samt det år 1745 uprättade inventarium, jemte öfwer högst bemälte personer, sammandragne historiske, chronologiske och genealogiske anmärkningar. Sthlm, P. J. Nyström, 1755. 8:o. 135,(1) s. Med ett träsnitt avbildande en runsten på s. 23. Bra mörkbrunt stänkdekorerat pappbd med benvit titeletikett (Johanna Röjgård). Inlagan oskuren. En reva i yttermarginalen på s. 37, fuktfläckar i inre marginalen på s. 65-66 och i nedre marginalen på s. 76-80. Sporadiska småfläckar. ★3000

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 385. Med tryckt dedikation till Lovisa Ulrika. Arbetet är den äldsta presentationen av Gripsholmssamlingen och innehåller på s. 26-123 en rumsvis uppgjord förteckning över de 308 porträtt och andra konstverk samlingen då omfattade. Beskrivningarna är försedda med biografiska och andra uppgifter. Porträttsamlingen bestod vid denna tid uteslutande av kungligheter.

onen av Gripsholmssamlingen och innehåller på s. 26-123 en rumsvis uppgjord förteckning över de 308 porträtt och andra konstverk samlingen då omfattade. Beskrivningarna är försedda med biografiska och andra uppgifter. Porträttsamlingen bestod vid denna tid uteslutande av kungligheter.

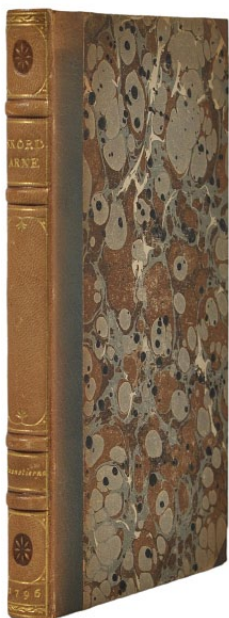
16. LÖFGREN, N. J. **Kalmar och dess stift i Småland**, landskaps-beskrifning. I-II. Kalmar, P. Ahlquist respektive Stifts-boktryckeriet, 1828-30. 8:o. (2), 105 s. & 1 utvikbar gränskolorerad litograferad karta + 132 s. & 1 utvikbar grav. karta. Samtida ngt nött hfrbd med blindpressad rygg och stänkta snitt. Ryggen blekt och med några obetydliga småfläckar. Enstaka lager- och småfläckar samt inledningsvis med ljusa fuktfläckar i marginalen. Med G. A. Sparres anteckningar på försättsbladet och Trolleholms bibliotekstpl på det första titelbladet. ★3500

Setterwall Svensk historisk bibliografi 5931. Cappelin Anteckningar till en småländsk bibliografi s. 66. Allt som utkom. Nils Isak Löfgren (1797-1881) var prost och kyrkoherde i Kalmar stift. Gustaf Adolf Sparre (1802-86) var justitiestatsminister 1848-56. Efter sin avgång som minister utnämndes han till president i Svea hovrätt och avslutade till sist sin karriär som riksmarskalk från 1864 och fram till sin död. Han ägnade sig även åt forskning i svenska medeltidshandskrifter, i synnerhet rörande svensk adelsgenealogi från denna tid

och byggde upp en stor boksamling, vilken efter hans bortgång förvärvades av hans släkting Carl Trolle-Bonde på Trolleholm.

17. NICANDER, K. A. **Runor**. Med teckningar af Hugo Hamilton. Sthlm, J. Hörberg, 1825. Stor 4:o. Litograferad front, (2), 46 s. & 15 litograferade plr. Ljusbrunt lackat hfrbd med breda upphöjda bind, rikt guldornerad rygg och brun respektive grön titeletikett (Bonniers bokbinderi). Ryggen lite blekt och nött. Oskuren och ren inlaga. Ur Gerard Bonniers bibliotek. ★2800

Dikten publicerades första gången i häfte 10 av "Iduna" 1824 och denna illustrerade upplaga är den första separata. Karl August Nicander (1799-1839) väckte under studietiden i Uppsala uppmärksamhet för några smärre poem, publicerade i "Kalender för damer" och för den separat utgivna dikten "Runesvärdet och den förste riddaren". För "Nya dikter" mottog Nicander stipendium från såväl kronprins Oskar som Svenska akademien, och han använde pengarna för en längre vistelse i Italien. Hemma i Sverige och Stockholm igen präglades hans liv av ständig fattigdom och han misskötte tjänsten som kopist vid Krigsexpeditionen. Mot slutet av sitt liv fann han en beskyddare i Adolf Bonnier, till vilken han också sålde förlagsrätten till sina skrifter. Nicander begravdes liksom Stagnelius, också han en misslyckad kopist, på Maria kyrkogård i Stockholm. Hugo Hamilton (1802-71) var ämbetsman men i sin ungdom också aktiv som konstnär. Han gjorde även illustrationer till två diktsamlingar av Tegnér. Nicander tillbringade åren 1834-36 som Hamiltons gäst på Boo herrgård i Närke.

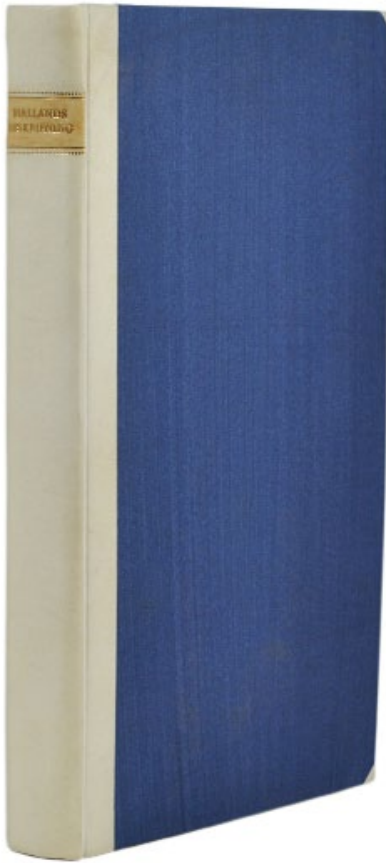

18. (OXENSTIERNA, J. G.) **Skördarne**. Poëme i nio sånger. Sthlm, J. P. Lindh, 1796. 8:o. (20), 190, (1 blank, 1) s. Grönt halvmarokängbd från 1900-talets mitt med upphöjda bind och dekorativt guld- och blindpressad rygg (Bonniers bokbinderi, men osignerat). Ryggen hårt blekt. Falsarna med småsprickor överst. Oskuren inlaga som uppenbarligen blivit tvättad. Enstaka lagerfläckar, en handfull lagade små marginalrevor och några smärre revor. Tre lite tråkigt lagade revor på s. (15-16). En liten rostfläck på s. 175 och s. 145-46 med ett avrivet hörn. Ur Gerard Bonniers bibliotek. ★900
Med en tryckt dedikation till G. F. Gyllenborg som var författarens morbror. Johan Gabriel Oxenstiernas (1750-1818) mest berömda arbete och med motiv från skaldens hemtrakter i Skenäs i Södermanland.

19. PAYKULL, G. von. **Samlade svenska skrifter**. Första bandet. Uppsala, Stenhammar och Palmblad, 1814. 8:o. (8), 184 s. Fint om än ngt nött samtida ljusbrunt hfrbd med rikt och vackert guldornerad rygg, tegelröd titeletikett och rund brun deltiteletikett samt stänka snitt. Försättsbladet urrivet. Enstaka småfläckar, t.ex. en rostfläck på s. 41. Smutstitelbladet med Oscar Alms namnteckning med violett bläck och Olof Byströms namnteckning daterad den 14 juni 1940. ★1500

Allt som utkom. P. A. Sondén skriver om arbetet i ett tillägg till Hammarskölds "Svenska vitterheten": "Kommo aldrig i bokhandeln, utan utdelades af förf. till vänner och bekanta. Upplagan lär blott varit 100 exemplar. Andra bandet, som skulle innehålla hans tragedier, blef aldrig utgifvet." Denna del innehåller bl.a. Paykulls översättningar av Anakreon, Sapho, Bion och Moschos samt hans "Tal, om djurkännedomens historia i Sverige före Linnés tid" (1796). Gustaf von Paykull (1757-1826) var förutom poet även en betydande entomolog och naturalhistorisk samlare. Om Paykulls litterära förmåga lär Leopold en gång ha yttrat: "Du är en af de första ibland Sveriges medelmåttiga poeter." Bellmansforskaren Olof Byström (1901-99) tycks ha fått boken av författaren Gunnar Mascoll Silfverstolpe (1893-1942).

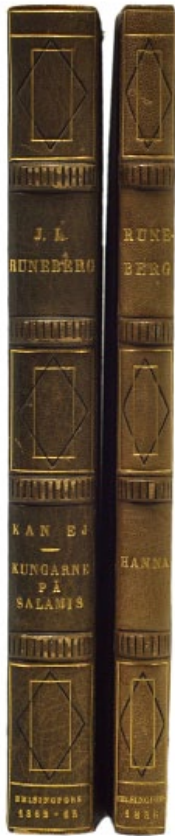
20. RICHARDSON, J. **Hallandia antiqua & hodierna**, thet är: Hallands, et af Götha rikets landskaper, historiska-beskrifning, framställandes ifrån älsta in til våra tider, thess belägenhet, land-hushålning, inbyggarnes seder, krigs-inrätningar, hwad krig ther warit, städernas anläggningar, handel och wandel, gamla minnes-tekn, runstenar, hwarje härads-beskrifning, med hwad theruti förekommer; tjenande til landets förbättring, och theraf följande ymniga närings-medel; hwarwid fogas, land-chartor, och andre thertil hörande wäl stuckne kopparstycken. (I)-II. Sthlm, L. Salvius, 1752-53. Folio. Grav. front,(12),100 s. & 14 grav. plr varav 13 utvikbara + (8),101-260 s. & 14 grav. plr varav 13 utvikbara & 2 utvikbara grav. kartor. Fint halvpergamentbd med infärgat gult titelfält och blå svampmålade pärmapper (Johanna Røjgård). Gamla stänkta snitt. Bra inlaga med enstaka småfläckar, t.ex. i yttermarginalen på s. 64-65 och i den övre marginalen på den sista planschen på s. 188-89, dock utanför plåtkanten. *20000

Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 610.

Granlund Litteratur om Halland 2251. Planscherna signerade G. Biurman. Den vinjett som vanligtvis är inklistrad på s. 106 är här medbunden som plansch. Ett prospekt för en tredje del trycktes i nr 13 av "Lärda tidningar" 1754. En stor karta tänkt för del III existerar men tillhör ej verket som det nu är utgivet. Arbetet mötte tämligen hård kritik i samtiden, men är ett av det svenska 1700-talets finast illustrerade topografiska verk. Ämbetsmannen och topografen Jacob Richardson (1687-1759) var assessor i Antikvitetskollegiet från 1734 till sin död.

21. ROSENSTEIN, N. von. **Försök til en afhandling om uplysningen**, til dess beskaffenhet, nytta och nödvändighet för samhället, understaldt kongl. Vetenskaps-academien vid præsidiij nedläggande den 26 augusti 1789. Sthlm, J. A. Carlbohm, 1793. 8:o. (8),217,(5) s. Med grav. titelvinjett på titelbladet. Rött halvsaffianbd med svagt upphöjda bind, rikt guldornerad rygg och dubbla ljusbruna titeletiketter (Bonniers bokbinderi, men osignerat). Oskuren inlaga. Ryggen lätt blekt och med en liten fläck på den övre titeletiketten. De första åtta sidorna bruntonade, s. (5-6) med brunfläckar och ett par tråkiga lagningar som delvis går in i texten och missfärgat den. Enstaka svaga fläckar i övre marginalen och en vaxljusfläck på s. 173-74. Liten fuktrand i yttre marginalen på några blad mot slutet. Med Per A. Sjögrens exlibris och ur Gerard Bonniers bibliotek. *1750

Rosensteins omarbetade och utvidgade tal om uplysningen som ursprungligen hölls i Vetenskapsakademien 1789. Skriften, som har kallats den främsta svenska upplysningsskriften, tar utgångspunkt i Lockes empirism och understryker förnuftets och jämlikhetens betydelse för ett lyckligt samhälle. Rosenstein distanserar sig från uplysningen sådan den kommit till uttryck i revolutionens Frankrike där likhet i rättighet och likhet i egendom blandats samman.

22. **RUNEBERG, J. L. Hanna, en dikt i tre sånger.** Helsingfors, J. C. Frenckell & son, 1836. 8:o. Litograferad front, (4), 85 s. Fint grönt halvmarokängbd med breda upphöjda bind, svart- och guldornerad dekor (Bonniers bokbinderi). Övre guldsnitt, annars oskurna snitt. Hårt blekt rygg. Lagerfläckig inlaga med smärre fuktränder. Frontespisen med marginallagningar och den och titelbladet samt närmast följande blad med en liten fläck nederst som är skör och fått revor. Ur Gerard Bonniers bibliotek. *900

Första upplagan. Frontespisen är tryckt hos F. Tengström.

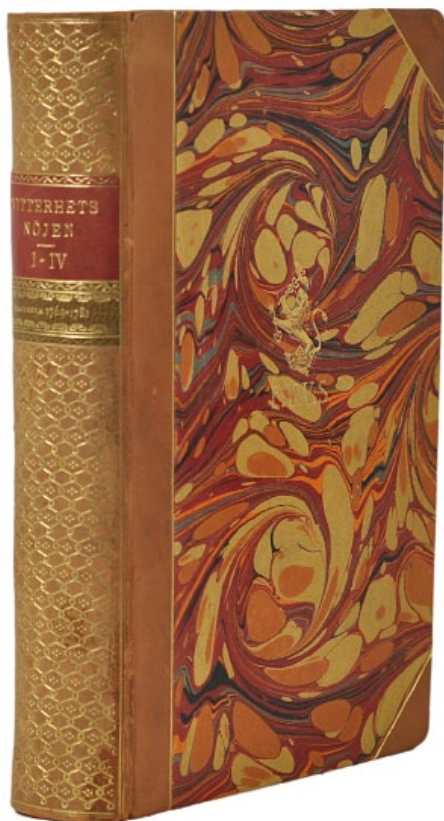
23. **RUNEBERG, J. L. Kan ej, familjemålning i 2 akter.** Helsingfors, Finska litt.-sällsk. tryckeri, 1862. 8:o. (4), 109 s. + **RUNEBERG, J. L. Kungarne på Salamis.** Tragedi i fem akter. Helsingfors, T. Sederholms boktryckeri, 1863. 8:o. (4), 176 s. Fint turkost halvmarokängbd med breda upphöjda bind, blind- och guldpressad ryggdekor (Bonniers bokbinderi). Övre guldsnitt, övriga snitt oskurna. Ryggen och översta delen av skinnet på frampärmen lite blekta. Samtliga tryckta omslag medbundna, det till "Kan ej" med smärre lagningar och fuktfläckar. Ställvis lagerfläckiga inlagor. Några vikspår i hörnen i "Kungarne på Salamis". Ur Gerard Bonniers bibliotek. *1250

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 406 respektive 416. Förstaupplagorna.

24. **TÖPFER, J. G. Orgeln, dess inrättning, byggnad, skötsel, reparation, stämning, pröfning och afsyning; jemte byggnads- och reparationsförslag m.m.** En handbok för alla orgelvännen, isynnerhet för byggnadsuppsyningsmän, kyrkoherdar, seminariilärare, organister, cantorer, skollärare, musikstuderande och orgbyggare. Med 3:ne planscher. Översättning af F. A. D. Söderhamn, J. Hamberg, 1850. 8:o. Litografisk front, IV, 311, (1 blank, 8) s. & 4 litografiska plr. Nött samtida brunt hfrbd. Titelbladet ngt solkigt. Återkommande små fuktränder i övre marginalen och en svag större fuktrand på s. 113-18. Stor trist reva i bladet s. 149-50 och smärre revor i bladen s. 151-52 och 217-18. Gultonade fuktfläckar på s. 277-78 och 283-84. Planscherna i slutet något fläckiga. Med Olof Bolins, Boda Jerfsö, namnteckning i flera versioner. *2000

Översatt av F. A. Drake. Frontespisplanschen föreställer en genomskärning av orgelns mekanik och de tre planscherna i slutet är mer detaljerade och tekniska bilder av orgelns olika delar. Dessutom finns en mycket liten planschlapp vid s. 283 med fem ackord i musiknoter. De avbildar en fulltonig kadens i C-dur. Vid det fjärde ackordet har dock notskrivaren slarvat, det har ett C-durackord i vänster hand och ett F-durackord i höger hand, vilket var fullkomligt otänkbart år 1850.

25. **Vitterhets nöjen.** I-IV. Sthlm, J. G. Lange, 1769 respektive Grefingska tryckeriet, 1770 respektive H. Fougte, 1772 respektive A. J. Nordström, 1781. 8:o. (2), 126, (2) + (4), 115, (2) + (8), 136 + (8), 144 s. Titelbladen med graverade vinjetter. Stiligt lackat hfrbd med rikt guldornerad rygg, rött och grönt titelfält och marmorade snitt (Hedberg). Obetydligt nøtt främre fals och några smärre brunfläckar nedtill på ryggen. Ett fåtal rost- och lagerfläckar. Första titelbladet med ett litet lagat brännhål och två små hål i övre marginalen på s. 70 och 117. Första arket i fjärde delen är fläckigt och bruntonat. Fredrik Vult von Steijerns guldpressade pärmexlibris. Ur Gerard Bonniers bibliotek. *2800

Allt som utkom. Del II-IV med titeln "Vitterhetsnöjen". Företalet till den tredje delen författat av J. G. Oxenstierna, till den fjärde av J. H. Kellgren. Det litterära och musikaliska sällskapet *Utile dulci* stiftades till Olof von Dalins minne 1766 med den unge Elis Schröderheim som centralgestalt. En rad kända poeter som exempelvis Creutz, Oxenstierna och Lenngren var tidvis aktiva medlemmar i sällskapet, som vissa ordensritar till trots, hade en social och utåtriktad prägel. Vid mitten av 1780-talet uppgick medlemsantalet till 540 personer. I sällskapets antologi "Vitterhetsnöjen" återfinns bidrag av bl.a. Adlerbeth, Edelcrantz, Kellgren, Liljestråle, Oxenstierna, Paykull, Porthan, Regnér, Ristell, Tengström, Tilas och Wellander. *Utile dulci*, som stod under Gustav III:s beskydd, utlyste även pristävlingar, den mest uppmärksammade år 1781, då Thorild bidrog med "Passionerna". Sällskapet upplevde under 1780-talet en uppblomstring under Kellgrens ledning, men insomnade efter Schröderheims död vid mitten av 1790-talet.